

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/181
Karar Sayısı : 1975/196
Karar Günü : 30.9.1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME: Ankara 14. Asliye Hukuk Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU: 15.5.1974 ünlü, 1803 sayılı “Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun”un 15. maddesinin (C) bendinin iptali istemidir.

I. OLAY:

Devlet hesabına yatılı olarak okuduktan sonra mecburî hizmet yükümlülüğünü tamamlamadan ayrılan alehine, Hazine tarafından açılan tazminat davası, ilgili mahkemede bakılırken, davalı vekili, 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Af Yasasının 15. maddesinin (C) bendinin aynı maddenin (B) ve 10. maddenin (F) bentlerindeki kurallarla çelişik olduğunu ve dolayısıyla yasa önünde eşitlik ilkesinin bozulduğunu belirterek bu kuralın iptalini istemiştir. Mahkeme de bu savı ciddi görerak iptali için, Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurmağa karar vermiştir.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ:

İtirazın gerekçesi özeti:

1803 sayılı Af Yasasının 15. maddesinin (C) bendinin, aynı maddenin (B) ve 10. maddenin (F) bentlerindeki kurallarla çelişik olduğu ve bu yüzden Anayasanın 12. maddesinde kurala bağlanan eşitlik ilkesine aykırı olarak yasalaştığı ileri sürülmüştür.

III- YASA METİNLERİ:

1- İtiraz konusu Yasa kuralı:

15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Yasanın 15. maddesinin (C) bendi şöyledir:

“Madde 15-

C) Devlet hesabına yatılı olarak okuyan öğrencilerin çeşitli nedenlerle öğrenimlerini tamamlayamamalarından doğan tazminat borçlarının, borcun aslının ödenmesi kaydiyle, faiz ve cezaî şart borçları affedilmiştir.”

2- Dayanılan Anayasa kuralları:

“Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı.

Esas Sayısı : 1975/181
Karar Sayısı : 1975/196

Madde: 8- Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.

Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.”

“III. Eşitlik

Madde: 12- Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.”

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca yapılan toplantıda:

1- Suç ve cezaların affı hakkındaki yasama belgelerinin Anayasaya uygunluk denetimine bağlı olup olmayacağı sorunu üzerinde durulmuş ve bu denetimin Anayasa Mahkemesince yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Konu hakkında ayrıntılı gerekçeler Anayasa Mahkemesinin 28.11.1974 günlü, Esas: 1974/34, Karar: 1974/50 sayılı kararında tümüyle açıklanmış bulunduğundan (Resmî Gazete: Gün: 21.1.1975, Sayı: 15125) bunların burada yinelenmesine gerek kalmamıştır.

2- Mahkemenin itiraz yoluna başvurmaya yetkili olup olmadığı sorunu:

Anayasanın değişik 151. maddesine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme sadece o davada uygulayacağı hüküm hakkında Anayasaya aykırılık itirazında bulunabilir.

Olay bölümünde de açıklandığı gibi, Devlet hesabına yatılı olarak öğretim yaptıktan sonra zorunlu hizmet yükümlülüğünü tamamlamadan görevinden ayrılması nedeniyle, davalı aleyhine, ceza şartı ve faiz ile birlikte tazminat borcunun ödenmesi için Hazinece dava açılmıştır.

Davaya bakan mahkemenin bu uyuşmazlıkta uygulayacağı yasa hükmü sorunu üzerinde durmak gerekir.

Davalı, Devlet hesabına yatılı olarak okuduktan sonra zorunlu hizmetinin bir bölümünü yerine getirmiş, öteki bölümünü ise yerine getirmemiştir. Oysa, iptali istenen 1803 sayılı Af Yasasının 15. maddesinin (C) bendinde, Devlet hesabına yatılı olarak okuyan öğrencilerin çeşitli nedenlerle öğrenimlerini tamamlayamamalarından doğan tazminat borçlarının aslının ödenmesi koşuluyla, faiz ve ceza şartının affedilmesi öngörülmüştür. Bu nedenle iptali istenen kuralın davada uygulanma olanağı bulunmamaktadır. Başka bir deyişle, söz konusu kural, öğrenimlerini bitirmeyenlere uygulanacaktır.

Yukardaki açıklamalara göre, 1803 sayılı Yasanın 15. maddesinin itiraz konusu (C) bendinin eldeki davaya uygulama olanağı bulunmadığından, anılan bent hakkında Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla başvurma yetkisi yoktur. Bu nedenle, itirazın Mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine karar verilmelidir.

V- SONUÇ:

Esas Sayısı : 1975/181
Karar Sayısı : 1975/196

İtirazın, Mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine oybirliğiyle,
30.9.1975 gününde karar verildi.

Başkanvekili
Kâni VRANA

Üye
İhsan ECEMİŞ

Üye
Ahmet AKAR

Üye
Ziya ÖNEL

Üye
Abdullah ÜNER

Üye
Ahmet KOÇAK

Üye
Şekip ÇOPUROĞLU

Üye
Muhittin GÜRÜN

Üye
Lûtfi ÖMERBAŞ

Üye
Hasan GÜRSEL

Üye
Ahmet Salih ÇEBİ

Üye
Şevket MÜFTÜGİL

Üye
Adil ESMER

Üye
Nihat O.
AKÇAKAYALIOĞLU

Üye
Ahmet H. BOYACIOĞLU